

ΠΡΟΟΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΗ 1^η ΚΑΙ ΤΗ 15^η ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Διευθυντής καὶ ὑπεύθυνος Συντάκτης **ΚΩΝΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ** Καθηγητῆς

Συνδρομὴ ἑτησία ἐν Κρήτῃ..... Δρ. χρ. 5 —
» ἑξάμηνος » » » 2.50
» τρίμηνος » » » 1.50
Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν προστίθεται ἑτησίως Δρ. χρ. 1.—

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕἶΝΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ
Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ αἱ ἀποστολαὶ ἀπευθύνονται
τῇ Διευθύνσει, ὁδὸς Μπέττολο. Χανία
ΔΙΑ ΤΑΣ ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

Περιεχόμενα: Παιδαγωγικά ὑπὸ Ν. Β. Γρ. Περί σχολικῶν ἐκδρομῶν ὑπὸ Π. Βαλάκη. Φαινόμενα τηλεπαθείας ὑπὸ Α. Κατζουράκη. Ἀρχαιολογικά Ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ Χ. Τσεπετάκη. Πρακτικά Διδ. Συνεδρίων. Ποικίλα.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Ὁ ἑξοχὸς τῆς Γερμανίας παιδαγωγὸς Κ. Kehr ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, ὃ ἐπιγράφεται ἀπρᾶξις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου» λόγον ποιοῦμενος περὶ τοῦ σχολείου τούτου ὡς παιδαγωγικοῦ καθιδρύματος ἐξαρτᾷ πᾶσαν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς σχολικῆς ἀγωγῆς ἐκ τῆς προσωπικότητος τοῦ διδασκάλου. Κατ' αὐτὸν ὁ ἀληθὴς διδάσκαλος ὀφείλει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχῃ τὰς τέσσαρας τὰς δε πρωτίστας ἀρετάς, ὧν ἄνευ ἡ σχολικὴ παιδαγωγία ἀποβαίνει ἀδύνατος, δηλαδή τὸ ἄγρυπνον, τὸ εὐτακτον, τὸ φιλοδίκαιον καὶ τὸ ἀκόλουθον. Πρὶν δὲ εἰσελθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀρετῶν τούτων, προτάσσει τινὰ περὶ τῆς ἐν γένει προσωπικότητος τοῦ διδασκάλου, ἧ χάριν τῶν ἀναγκαστῶν τῆς «Προόδου», καλὸν ἐκρίναμεν νὰ μεταφράσωμεν.

Α'. Τὸ παράδειγμα τοῦ διδασκάλου. Ἴνα τὸ σχολεῖον γίνῃ καθιδρυμα παιδαγωγικόν καὶ παιδεύονται ἐν αὐτῷ οἱ παῖδες εἰς ἀρετὴν, ἀνάγκη πρωτίστα πάντων, ἵνα ὁ διδάσκαλος ᾖ παντοῦ καὶ πάντοτε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῶν ἀρετῶν ἐκείνων, εἰς ἃς πρέπει νὰ παιδαγωγῇ αὐτοὺς. Διότι φύσει οἱ ἄνθρωποι πιστεύουσι μᾶλλον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ εἰς τὰ ὦτα, ζηλοῦσι δὲ καὶ μιμοῦνται πᾶν μέγα παράδειγμα, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸ ὡς κανόνα εἰς τὰς κρίσεις αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ εἴναι τοιοῦτος, οἷοι πρέπει νὰ γίνωσιν οἱ παῖδες, νὰ πράττῃ, ὅ,τι πρέπει νὰ πράττωσιν οἱ παῖδες καὶ νὰ παραλείπῃ ὅ,τι πρέπει ἐκεῖνοι νὰ παραλείπωσιν. Εἴτε βλέπουσιν αὐτὸν εἴτε μὴ, εἴτε ἀκούουσιν αὐτοῦ, εἴτε μὴ, ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ παρίσταται πάντοτε πρὸ αὐτῶν· ὀφείλει νὰ εἴναι δι' αὐτοὺς τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἐν παντὶ ἀγαθῷ. Διότι τὸ παράδειγμα εἶναι δραστηριώτερον τοῦ παραγγέλματος! οἱ λόγοι εἶναι νάννοι, αἱ πράξεις εἶναι γίγαντες! Κρεῖσσον τὸ ποιεῖν τοῦ δι-

δάσκειν! (Α'. Τιμόθ. 4, 12, Πέτρου Α, 5, 3.)

Τὸ τοῦ διδασκάλου παράδειγμα ἐξασκεῖ θυμωσίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν μαθητῶν. Οἱ μαθηταὶ εἶναι εὐτακτοὶ καὶ ἀκριβεῖς ἐν πᾶσιν, ἐὰν ὁ διδάσκαλος εἴναι τοιοῦτος· εἶναι προσηνεῖς, φιλοφρόνες, δίκαιοι, εἰρηνικοὶ, περιποιητικοὶ ἐὰν ὁ διδάσκαλος προσφέρῃται πρὸς αὐτοὺς μετὰ προσηνείας, δικαιοσύνης καὶ φιλοφροσύνης· ἐπὶ τοιοῦτῳ μάλιστα διδασκάλῳ οἱ παῖδες εἶναι φαιδροί, εὐχαριστημένοι καὶ εὐτυχεῖς. Τούναντιον δὲ πρᾶγμα ἀποδεδειγμένον εἶναι ὅτι διδάσκαλοι ἰσχυρογνώμονες ἔχουσι πάντοτε παράπεινα περὶ ἰσχυρογνωμοσύνης τῶν μαθητῶν αὐτῶν, ἄτακτοι καὶ ὀκνηροὶ ἔχουσι πόλεμον διαρκῆ κατὰ τῆς ἀταξίας καὶ τῆς ὀκνηρίας καὶ ἄγροικοι παραπονούνται πάντοτε κατὰ ἀγροικῶν. Ἡ πηγὴ λοιπὸν καὶ ἡ ῥίζα τῆς σχολικῆς ἀγωγῆς εὐρίσκεται οὐχὶ ἐν ἐξωτερικοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἐν τῷ βάθει τῆς προσωπικότητος τοῦ διδασκάλου. Ἄν ὁ διδάσκαλος μὴ μόνον διδάσκῃ τὰ παιδιὰ, ἀλλὰ καὶ ποιῇ τὰ διδασκόμενα, ἂν ἔχῃ ὄνομα αὐστηρᾶς δικαιοσύνης καὶ ἀμεροληψίας, ἂν πρὸς τῇ ἠθικότητι τοῦ χαρακτῆρος εἴναι καὶ κάτοχος τῶν γνώσεων καὶ δεξιοτήτων ἐκείνων, δι' ὧν ἀποβαίνει αὐθεντία τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, τότε πᾶς λόγος αὐτοῦ ἔχει κύρος καὶ βαρύτητα, ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη τῶν μαθητῶν κάμπτεται ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐκουσίως πρὸ τῆς ἠθικῆς ἰσχύος τοῦ διδασκάλου, καὶ ἡ δύναμις τοῦ σιωπηλοῦ, ἀγαθοῦ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλοῦντος παραδείγματος προσπερὶζει αὐτῷ τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφροσύνην τῶν μαθητῶν· τότε τὸ θυμικόν τοῦ παιδὸς περιελάσσεται αὐξανόμενον περὶ τὸ παράδειγμα τοῦ διδασκάλου, ὥσπερ ὁ κισσὸς περὶ τὴν ῥῶν. Ἀλλὰ ἂν λείπῃ τὸ ὑποστήριγμα τοῦτο, ὁ μαθητὴς καταπίπτει ἠθικῶς. Ὁ διδάσκαλος ἂς μὴ λησμονῇ ποτε ὅτι μόνον γράφων μαθηθάνει τις νὰ γράφῃ, ζωγραφῶν μαθηθάνει νὰ ζωγραφῇ καὶ πράττων μόνον δύναται νὰ μάθῃ τὸ πράττειν. Ἐὰν λοιπὸν ὁ διδάσκαλος εὐρίσκη ἐν τῷ σχολείῳ αὐτοῦ ἁμαρτήματα τινα, πρὸς παντὸς ἄλλου ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἑαυτὸν καὶ νὰ ζητήσῃ ἐν ἑαυτῷ τὰ ἁμαρτήματα· διότι εἶος ὁ διδάσκαλος τοιοῦτος καὶ οἱ μαθηταί, οἷα ἡ πηγὴ τοιοῦτος καὶ ὁ ῥυαξ, οἷον τὸ πρωτότυπον, τοιοῦτον καὶ τὸ ἀπεικασμα. Ὅπου ἐλλείπει τὸ παράδειγμα, ὅπου ὁ διδάσκαλος θέτει νόμους, οὗς αὐτὸς δὲν φυλάσσει, ὅπου

κολάζει σφάλματα, ἅτινα αὐτὸς διαπράττει, ἐκεῖ δὲν δύναται νὰ γίνη λόγος περὶ ἐπιτυχοῦς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν.

Β'. Ἡ ἀγάπη τοῦ διδασκάλου πρὸς τὰ παιδιά. Τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον, ὅπερ ἀπαιτεῖται παρὰ παντὸς διδασκάλου ἀνεξαιρέτως, εἶναι ἡ ἀγάπη — ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, πρὸς τὰ παιδιά, πρὸς τὸν λαόν, πρὸς τὸν Θεόν. Ἄνευ ἀγάπης οὐδ' ὁ ἰκανώτατος διδάσκαλος γίνεται ποτε παιδαγωγός. Μόνον ἀφ' οὗ ὁ Πέτρος ἀπεκρίθη καταφατικῶς εἰς τὸν Κύριον ἐρωτήσαντα τρεῖς: «Σίμων Ἰωνᾶ φιλεῖς με», μόνον τότε ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἐντολήν: «Ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου». Ὅσῳ δὲ ὀλιγωτέρας ἀγάπης ἀπολαύει ὁ παῖς ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ, τόσῳ περισσότεραν ὀφείλει νὰ ἐπιδαψιλεύῃς αὐτῷ ἐν τῇ σχολῇ. Οὐδεμία τῶ ὄντι τέχνη εἶναι νὰ ἀγαπᾷς μόνον τὸν ἐπιμελῆ καὶ ἀγαθὸν μαθητὴν, ὅστις ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ λαμβάνει ἐξαίρετον ἀνατροφὴν. Τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἐγκαταλελειμμένους ἀγάπην ἧς διδασκῇ ὁ διδάσκαλος παρὰ τοῦ Πεσταλότση. Μόνον διὰ τῆς ἀγάπης ταύτης τὸ διδασκαλικὸν ἔργον γίνεται ἔργον θεῶν καὶ εὐλογημένον. Μὴ λησμονεῖ ποτε νὰ δεικνύῃς ἀγάπην καὶ πρὸς τοὺς μάλιστα πτωχοὺς καὶ πρὸς τοὺς μάλιστα καταπεφρονημένους. — Ἐὰν δὲ ὁ διδάσκαλος ἔχῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὴν ἀληθῆ ἀγάπην (τὴν ἀγάπην ἣν περιγράφει λαμπρῶς ὁ Παῦλος ἐν τῇ Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ 13 4—7), τότε καθ' ὅλου δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ λέγῃ εἰς τὰ παιδιά ὅτι τὰ ἀγαπᾷ· διότι ὅσῳ μᾶλλον φέρεται πράγματι ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀγάπην, τόσῳ ὀλιγώτερον χρειάζεται νὰ ὁμιλῇ περὶ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ· ἡ ἀγάπη ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆς καὶ τῇ θεῷ μεγαλειότητι ἀποτυπῶνται τότε καὶ ἐντὸς τῆς σχολῆς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ὅλης αὐτοῦ διαγωγῆς καὶ τῶν πράξεων. «Ὅπου λαλοῦσι τὰ πράγματα, λόγων χρεῖα δὲν ὑπάρχει.» Τοῦναντίον δὲ ὅπου ἐλλείπει ἡ ἀγάπη ἐκεῖ οὐ μόνον οὐδὲν ὠφελεῖ ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ καὶ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα γίνεται δι' αὐτὸν ὑπηρεσία πικρὰ καὶ ὀδυνηρά. Ἄνευ τῆς δυνάμεως τοῦ σιγηλοῦ καλοῦ παραδείγματος, δι' οὗ κατὰ μικρὸν κτᾶται τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην, τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, ὁ διδάσκαλος εἶναι ἄνθρωπος ἄθλιος καὶ ἐλεεινός. Οὐτε τὸ σχολεῖόν του εἶναι τότε παιδαγωγικὸν καθίδρυμα, οὔτε αὐτὸς εἶναι παιδαγωγός· διότι ὡς ἐν τῇ φύσει μόνος ὁ θερμὸς ἥλιος διὰ τῶν ἐαρινῶν πνευμάτων δύναται νὰ ἐξεγείρῃ τὰ τρυφερά σπέρματα καὶ νὰ ἀναπτύξῃ ἄνθη λαμπρά, καὶ ἐξ αὐτῶν νὰ γονιμοποιήσῃ καρποὺς εὐγενεῖς, οὕτω καὶ ὁ διδάσκαλος, μόνον διὰ τῆς ἀγάπης δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπωφελῶς ἐπὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἐξαιρετα ὑπὸ τὴν ἐποψὶν ταύτην λέγει ὁ Κορμένος: «τὸν ἄριστον τρόπον σχολικῆς ἀγωγῆς δεικνύει ἡμῖν ὁ ἥλιος, ὅστις εἰς τὰ φυτὰ ἐπιδαψιλεύει 1) πάντοτε θερμότητα, 2) συχνὰ βροχὴν καὶ ἀνεμὸν 3) σπαρτίως βροντὰς καὶ ἀστραπάς.»

Ἄλλ' ἐν τῇ σχολῇ τέλος πάντων τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀγάπης. Ἡ ἐμπιστοσύνη ἐξεγείρει ἐμπιστοσύνην καὶ ἡ ἀγάπη γεννᾷ ἀγάπην, λέγει καὶ ἡ παροιμία. Ἐὰν τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῆς διδασκαλικῆς ἐνεργείας ἔκειτο ἐν πράγμασιν ἐξωτερικοῖς,

ἐὰν π.χ. εἶχε σημασίαν τὸ ἐπιβάλλον σχῆμα τοῦ σώματος, τὸ στρατιωτικὸν παράγγελμα, οἱ σκυθρωποὶ ὀφθαλμοί, ἡ φοβερὰ ῥάβδος, τότε ἔπρεπεν οἱ διδάσκαλοι οἱ μεταχειριζόμενοι τὰ φόβητρα ταῦτα νὰ ἔχωσιν ἐξ ἅπαντος τὴν ἀρίστην σχολικὴν ἀγωγὴν, τοῦναντίον δὲ διδάσκαλοι μικροὶ τὸ ἀνάστημα, προσηνεῖς τὸ φρόνημα καὶ μειλίχιοι τοὺς τρόπους νὰ ἔχωσιν τὴν χειρίστην ἀγωγὴν· ἐν τοῖς πράγμασι δ' ὅμως συμβαίνει συνήθως ὅλως τοῦναντίον. Πόθεν τοῦτο; Ὁ διδάσκαλος δύναται κάλλιστα κατὰ τὰ προηγούμενα νὰ δώσῃ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀπόκρισιν. — Ἐν τούτοις ἡ ἀγάπη τοῦ διδασκάλου, ἐὰν μέλλῃ νὰ εἶναι εἰς μὲν τοὺς παῖδας ἐπωφελής, εἰς ἑαυτὸν δὲ πηγὴ εὐτυχίας, ὀφείλει νὰ εἶναι ἀγάπη ἀληθινή. Ἐκεῖνο ὅπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων καλοῦσιν ἀγάπην, οὐδὲν ἄλλο δυστυχῶς εἶναι ἢ ἀδυναμία· εἶναι γελοιογραφία τῆς ἀγάπης, εἶναι τυφλὴ ἀγάπη. Ἡ ἀληθὴς ἀγάπη δὲν φροντίζει πῶς νὰ πληρῶσθαι πᾶσαν ἀνόητον ἐπιθυμίαν τοῦ παιδός, πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ πάντα στιγμιαῖον αὐτοῦ πόθον, ἀλλὰ θέλει νὰ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου πᾶν ὅ,τι εὐγενές καὶ ὑψηλόν, νὰ καλλιεργήσῃ ἐν τοῖς στήθεσιν αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ἅγιον καὶ ἱερὸν καὶ νὰ παραγάγῃ τὸ ἀληθές τοῦ παιδός συμφέρον. Ἡ ἀληθὴς ἀγάπη οὐδέποτε ζητεῖ τὸ ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἄλλου συμφέρον. Καὶ ἐὰν εἰς τοῦτο δὲν ἀρκῶσι τὰ μέσα τῆς ἀγαθότητος, τῆς φιλοφροσύνης καὶ τῆς προσηνεΐας, τότε γίνεται σοβαρὰ καὶ αὐστηρά. Διότι θὰ ἦτο τῷ ὄντι ἀγάπη ἀλλόκοτος, ἐὰν ὁ ἱατρός ὥκνει νὰ ἀποκόψῃ τὸν δάκτυλον προσφιλοῦς ἀσθενοῦς, ἐνῶ μετὰ βεβαιότητος γνωρίζει ὅτι ἄνευ τῆς ἐγχειρίσεως ταύτης ἀπόλλυται καὶ χεὶρ καὶ βραχίον, ἴσως δὲ καὶ ἡ ζωὴ. Αὐτὸς δύναται νὰ ἀλγήσῃ τὴν καρδίαν ἐπὶ τῇ ἐγχειρῇ, ἀλλὰ ἡ σκέψις, ὅτι θὰ σώσῃ τὸν πάσχοντα, πρέπει νὰ εἶναι δι' αὐτὸν ὑπερτέρα ἢ ἡ φροντίς περὶ τοῦ ἰδίου ἐγῶ.

Ἡ πρὸς τὰ παιδιά ἀγάπη εἶναι διὰ τὸν διδασκάλον καὶ παιδαγωγὸν ὁ ἀσφαλέστατος ὁδηγὸς πρὸς τὸν ἰδεώδη σκοπὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως, τὸ ἰσχυρότατον ἐλατήριο πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ τελειοποίησιν καὶ πρὸς δρᾶσιν ἐπωφελῆ, τὸ πιστότατον ἀμυντήριο ἐναντίον πάντων τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν κινδύνων.

Ἡ ἀληθὴς, σοβαρὰ, αὐστηρά καὶ παιδαγωγοῦσα ἀγάπη ἐκδηλοῦται εἰς τὰς τέσσαρας ἐκείνας ἀρετάς, ἧς ὀνομάσαμεν πρωτίστως ἀρετὰς τοῦ διδασκάλου.

Ἡ ἀγάπη αὕτη ἀργυρῶς ἀποκρούει τὸ κακὸν καὶ διαφυλάττει τὸ ἀγαθόν, ἐμμένει αὐστηρῶς ἐν τῇ ἠθικῇ τάξει, ὅταν πρόκειται νὰ ἐθίσῃ τὸν παῖδα εἰς τὸ ἀγαθόν, εἶναι δικαία ἐν τῇ χρήσει τοῦ ἐπαίνου καὶ τοῦ φόγου, τῆς ἀμοιβῆς καὶ τῆς ποινῆς καὶ πρὸ πάντων εἶναι ἀκόλουθος ἐν παντί. Ἄνευ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἀγάπης ἡ ἀγωγὴ τ. ἔ. ὁ ἐθισμὸς εἰς τὸ ἀγαθόν, εἶναι ὅλως ἀδύνατος. —

Ἐν τοῖς ἐπομένοις θὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερῶς μίαν ἐκάστην τῶν ἀρετῶν τούτων. —

Ἐν Νεαπόλει

Ν. Ε. Γο.

ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

B' — Σπουδαιότης καὶ δημασία
τῶν ἐκδρομῶν

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθ. 4)

6. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρὸς τὴν φύσιν ἀγάπης τὰ μέγιστα συμβάλλονται αἱ ἐκδρομαί. Ἡ μελέτη τῶν θαυμασίων τῆς φύσεως, ἡ ἐπισκόπησις τῶν διαφορῶν μερῶν ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται γραφικὴ τις τοποθεσία, ἡ ἀκριβὴς παρατήρησις τῆς ἐναλλαγῆς ἢ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν χρωμάτων, ἡ ἐν αὐτοῖς χάρις καὶ κίνησις καὶ πρὸ πάντων ἡ σαφὴς γνῶσις τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἢ διὰ τῆς ἀμέσου πρακτικῆς τῆς φύσεως ἀποκτωμένη, συντελοῦσι τὰ μάλιστα εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἀνεκφράστων φυσικῶν καλλόνων. Ἐν οἷς δὲ χρόνους ἀδιαφορία πρὸς ταύτας ἐπικρατεῖ παρασύρουσα τοὺς πλείστους εἰς ἀκίνησιν καὶ διαρκῆ ἐντὸς τῶν πόλεων διατριβήν, εἶναι σπουδαία πρόοδος ἐὰν διὰ τῶν ἐκδρομῶν τὸ σχολεῖον κατορθώσῃ νὰ ἐμβάλῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐξαχθὴν καὶ τὴν ὀρμὴν πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς εὐγενεστάτης καὶ λεπτοτάτης τῶν τέρφων.

7. Διὰ τῆς εὐθύμου δὲ ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς συμβιώσεως τῶν μαθητῶν ἀναπτύσσεται ἐν ταῖς ἀπλάστοις αὐτῶν καρδίαις τὸ αἶσθημα τῆς φιλανθρωπίας. Τὸ νὰ βοηθῶσι τοὺς τυχόν ἐνδεεῖς, τὸ νὰ φροντίζωσι περὶ τῶν ἀσθενεστέρων, τὸ νὰ παρέχωσι πρόθυμον τὴν βοήθειαν αὐτῶν εἰς τοὺς δεομένους, τὸ νὰ ἀποτρέπωσιν ἐπικείμενόν τι πάθημα εἰς σύντροφον, ταῦτα πάντα ἐξευγενίζουσι τὸ φρόνημα αὐτῶν, ἐξεγείρουσι τὰς ἐν τῇ νεανικῇ αὐτῶν καρδίᾳ ὑπνωττούσας ἀρετάς, τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁμόνοιαν, τὴν φιλανθρωπίαν.

8. Τοιαῦτα δ' οὖσαι αἱ σχολικαὶ ἐκδρομαὶ ὅχι μόνον δὲν ἐμποδίζουσιν ἀπὸ τῆς μελέτης καὶ δὲν δυσκολεύουσιν τὴν ἐν τοῖς καθημερινοῖς μαθήμασιν ἐνασχόλησιν, ἀλλὰ τοῦναντίον προάγουσι καὶ εὐκολύνουσιν αὐτήν, ὅταν γίνωνται τακτικῶς καὶ κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὸν δι' αὐτῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Ὁ Börner συνιστῶν τὰς ἐκδρομὰς ὡς ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς κοπώσεως ἀπὸ τῶν μαθημάτων λέγει μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς «ὅτε ἤμην μαθητῆς, τὸ σχολεῖον διὰ πλείστων μᾶς ἐπεβάρυνε μαθημάτων καὶ ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας δὲν ἦτο ὅποια ἡ σημερινή. Τότε δὲ δὲν ὑπῆρχε δι' ἡμᾶς μείζων εὐχαρίστησις ἐκείνης ἢν ἡσθάνομεθα, ὡσάντις κατὰ τάξεις μετὰ τῶν διδασκάλων μᾶς ἐπορευόμεθα εἰς τοὺς λειμῶνας, ἀνηρχόμεθα εἰς τὰ ὄρη καὶ μετὰ πολύωρον πορείαν ἐπανηρχόμεθα εἰς τὸν οἶκόν μας ὁρσεροὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα· ἐπετελοῦμεν τὴν σχολικὴν ἡμῶν ἐργασίαν εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου, ὃν ἄλλως ἐχρειάζομεθα ἵνα διαπεράνωμεν αὐτήν.»

9. Ἐν γένει αἱ ἐκδρομαὶ διὰ τῶν πικριλωπῶν καὶ εὐγενεστάτων τέρφων αἵτινες μετ' αὐτῶν συνδέονται οὐ μόνον ἀποτελεσματικώτερον ἀνωφελῶν περιορισμῶν, οἵτινες μόνον ἀπομαραίνουσι τὸν εὐθυμον νεανικὸν βίον, συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ τρέπωσι τῶν μαθητῶν τὴν πλεονάζουσαν ζωηρότητα πρὸς τὰς καθαρωτάτας τῶν ἡδονῶν

καὶ νὰ ἀποτρέπωσι τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἀπὸ ἀγενῶν ἐπιθυμιῶν καὶ νὰ προφυλάττωσιν αὐτὴν ἀπὸ πολλῶν κινδύνων, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ κοσμῶσι καὶ ἐξωραϊζῶσι τὰ ἔτη τοῦ παιδικοῦ καὶ νεανικοῦ βίου. Τὰ πατριωτικὰ ἢ δημῶδη ἄσματα καὶ τὰ ἐμβλητήρια ἅτινα ψάλλονται ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς, ὁ ἀπρόσπτος κόσμος ὅστις διαπλοῦται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ μαθητοῦ, αἱ ἰσχυραὶ ἐντυπώσεις ἐκ τῶν μεγελοπρεπῶν φυσικῶν καλλόνων, ἡ συμμετοχὴ τοῦ διδασκάλου εἰς τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας, τὰ παίγνια καὶ ἡ εὐθυμία μετὰ τοσούτων φίλων συναναστροφή πληροῦσι χαρὰς καὶ τέρψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Καὶ αὕτη δὲ ἡ ἀνάμνησις τῶν ἀπρόσπτων συμβεβηκότων, εἰς βρογχίς, τελέματων, δυσκολίας περὶ τὴν τροφὴν ἢ ἀνάπαυσιν καὶ τῆς ὑπερνήκσεως αὐτῶν πληρεῖ χαρὰς τὴν ψυχὴν. Οὐδὲν βουνὸν φαίνεται ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον ἂν οὐ ἀναρριχθῶμεν εἰς αὐτό, οὐδεὶς κάματος σκληρὸς, ἂν οὐ παρέλθῃ, λέγει ὁ G. Hirth, καὶ εὐδαιμονορεία μακρά, ἂν οὐ ἐπιστρέψωμεν ἐξ αὐτῆς· τοῦναντίον διεγείρει εὐάρεστον τὸ συναίσθημα τῆς διὰ τῶν ἰδίων προσπαθειῶν ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ καὶ πεποιθήσιν ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις, εὐάρεστοῦσαν τὴν ψυχὴν. Πόσον δὲ ἐντελῶς διάφορον, λέγει ὁ Spiess, φαίνεται εἰς τὸν μαθητὴν τὸ σχολεῖν ἐκεῖνο ἐν τῷ ὁποίῳ ἐργασία καὶ παίγνια, ἐπασχόλησις περὶ τὰ σπουδαῖα καὶ χαρὰ ἐναλλάσσονται, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ διδάσκαλος εἶναι παρασκευαστὴς καὶ ὁδηγὸς ἀμφοτέρων. Τοιοῦτος σχολικὸς βίος καθίστησιν εὖνουν τὸν μαθητὴν πρὸς τὸ σχολεῖν, τὸν προσελκύει πρὸς τὸ σχολεῖον τοῦτο αἰσθάνεται ὁ μαθητῆς ἐαυτὸν ἀναποσπάτως συνδεδεμένον· ἐν αὐτῷ συνάπτει τοὺς φιλικούς ἐκεῖνους συνδέσμους οἵτινες ἄρρηκτοι καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ διαμένουσιν. Οἱ ἐν τοιοῦτῳ σχολεῖν παιδεύόμενοι μαθηταὶ οὐ μόνον διατελοῦσι καὶ ἀποφοιτήσαντες τούτου οἱ φορεῖς καὶ ὑποστηρικταὶ ὑγιεῖς νεανικοῦ φρονήματος καὶ νεανικῆς εὐκοσμίας, οἱ πιστοὶ φίλοι τῆς ὀρθῆς νοουμένης μορφώσεως ἀλλὰ καὶ διατηροῦντες τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν φύσιν, διατηροῦσι τὴν πρὸς τὰς πορείας καὶ τὸν ἐν τῇ ἐξελίξει βίον ὀρμὴν.

10. Ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες δύνανται ἐντὸς τῶν πικριῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου νὰ ἀπεθλῆπωσιν εὐχαρίστως εἰς τὰ ἄδολα τῆς χρυσεῖς νεότητος ἔτη, ἐκεῖνοι οἵτινες διατηροῦσιν εὐάρεστον ἀνάμνησιν τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας, συνδεδεμένην πρὸς τὸ σχολεῖν ὅπερ τὸ εὐάρεστον μετὰ τοῦ ὠφελίμου ἐπιτυχῶς συνεδύασεν, οὗτοι βεβαίως, ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ παρ' ἡμῖν, δύνανται νὰ συμφωνήσωσιν εὐκόλως εἰς τοῦτο, ὅτι καὶ διὰ τὰς δοκιμασίας τοῦ μετὰ ταῦτα βίου μεγάλῃν ἔχουσι σπουδαιότητα αἱ σχολικαὶ ἐκδρομαί. Αἱ ἐκδρομαὶ δύνανται, ἐὰν ὑπὸ νοσημόνων καὶ φίλων τῆς παιδικῆς ἡλικίας διδασκάλων διευθύνωνται, νὰ ἀποθῶσι θερμὰ ἡλικιακὰ ἀκτῖνες τοῦ σχολικοῦ βίου, χρυσαὶ τῆς εὐτυχίας στιγμαί, ὧν ἡ εὐάρεστος ἀνάμνησις διαμένει καὶ ὅταν παιδικὴ καὶ νεανικὴ ἡλικία πρὸ πολλοῦ ἔχωσιν ἤδη παρέλθῃ.

11. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα αἱ ἐκδρομαὶ σπουδαίαν ἔχουσι σημασίαν καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν διά-

πλασιν τῶν μαθητῶν, τὴν πλήρη κατανόησιν τῶν διαφορῶν μαθημάτων καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἐπίδοσιν· περὶ τούτου δὲ ἔσται ἡμῖν ὁ λόγος ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Προτοῦ ὅμως καταπαύσωμεν σήμερον τὸν λόγον μίαν παρατήρησιν ἔχομεν νὰ κάμωμεν. Ἀφ' οὗ τόσον ἐπωφελεῖς καὶ χρήσιμοι ἐκρίθησαν αἱ ἐκδρομαὶ καὶ τσαυτὰ περὶ αὐτῶν ἐλέγχθησαν, ἠδύνατο νὰ νομισθῇ ὅτι αὐταὶ θεωροῦνται ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἐν τῷ σχολεῖῳ ἀγωγῆς καὶ ὅτι τοσούτῳ τελειότερον εἶναι σχολεῖόν τι, ὅσῳ τελειότερον τὰς ἐκδρομὰς αὐτοῦ διοργανώσῃ. Τὸ πρῶτον βεβαίως δὲν ἔχει οὕτως· αἱ ἐκδρομαὶ εἶναι ἐν ἐξαιρέτῳ μέσῳ ἀγωγῆς μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁμοίως ἀξίων λόγου μέσων, ὃν ἡ ἀπαριθμησις δὲν εἶναι τοῦ παρόντος.

II. Βαλάκης

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΛΕΠΑΘΕΙΑΣ

Τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν φιλοφρόνως ἐπισταλεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἀξιολύτου φίλου κ. Α. Κατζίου-ράκη Δικηγόρου καὶ Βουλευτοῦ, δημοσιεύομεν εὐχαρίστως σήμερον ἐπιφυλαττόμενοι προσεχῶς νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἄλλα σχετικὰ περὶ ὁμοίων φαινομένων καὶ τὰς περὶ αὐτῶν γνώμας τῆς Ἐπιστήμης.

Σ. τ. Δ.

Φίλε κύριε Κωνσταντῖνε Γ. Παπαδάκη

Ἐπὶ τοῦ φαινομένου τῆς τηλεπαθείας ἐπὶ τοῦ ὁποίου μοὶ ἐξήγησάτε πληροφροῦς ὅς ἐστιν ἀπαντῶ εὐχαρίστως τὰ ἑξῆς :

Ἦμην πληρεξούσιος παρὰ τῇ Ἐπαναστατικῇ Συνελεύσει ἐδρευούσῃ ἐν Πλακοῦραις τοῦ Ἀκρωτηρίου. Ἄν δὲν ἀπατώμαι ἤτο Δεκέμβριος τοῦ 1897 ἢ Ἰανουάριος τοῦ 1898. Εἰς τὴν αὐτὴν αἰθουσάν—αἰθουσαν εὐρείαν—τῆς φιλοξένου οἰκίας τῶν κ. Στρατηγάκη διεμένομεν τρεῖς. Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Φούμης, ὁ κ. Στυλιανὸς Παπαντωνάκης καὶ ἐγώ. Ἡ αἰθουσά μας συνεκινῶνται μεθ' ἑτέρας αἰθούσης, ἐν ἣ διέμενον οἱ κ. κ. Ἰωάννης Σφακιανῆς πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως καὶ Ἀντώνιος Χατζιδάκης—πληρεξούσιος Ἡρακλείου. Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Φούμης εἶχε κατακλιθῇ ἐνωρίτερον ἡμῶν καὶ ἀναγινώσκων ἐπὶ τῆς κλίνης του εἶχεν ἀποκοιμηθῇ. Ὁ κ. Παπαντωνάκης καὶ ἐγὼ ἐγράφομεν ἐπὶ κοινῇ τραπέζῃ, εὐρύκομνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, ἐκεῖνος μὲν Πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως, ἡς ἦτο εἰδικὸς γραμματεὺς, ἐγὼ δὲ μίαν ἀνταπόκρισιν διὰ τὴν Ἐφημερίδα τοῦ Κορομυλῆ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀντεπέστελλον τότε ἐκ Κρήτης. Θὰ ἦτο δωδεκάτη (12η) περὶ τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε κλείσας τὸν ἄκελλον τῆς ἀλληλογραφίας μου κατεκλίθην πρὸς ὕπνον. Θὰ εἶχον παρῆλθαι 10 λεπτὰ τῆς ὥρας ἁψ' ἡς κατεκλίθην καὶ εὐρισκόμην εἰς κατάστασιν μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρευσε ὅτε ὁ κ. Στυλ. Παπαντωνάκης ὅστις ἐξηκολοῦθει γράφων ἀκόμην, ὑποθέτων ὅτι δὲν εἶχον κοιμηθῇ, μοὶ ἐξήγησε πληροφροῦς τινὰ ὀρθογραφικὴν. Εἰς τὴν πρόσκλησίν του ὑπηρέθην τῆς κλίνης μου. Ἡ αἰθουσα ἐφωτίζετο ἐπαρκέστατα καὶ τότε παρετήρησα εὐκρινῶς ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης, ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς κλειστής τότε θύρας, δι' ἧς συνεκινῶντο μετὰ τῆς αἰθούσης τοῦ κ. Σφακιανῆ, ἵστατο ἀνὴρ μὲ λευκὸν πώγωνα, φέρων τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς μιᾶς χειρὸς του καὶ τὴν ἑτέραν ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἐσθνηγμένην ἐπὶ τῶν κομβίων τοῦ ἐπενδύτου του, ὅστις μὲ παρετήρει ἀπενῶς μὲ ἰλαρὸν βλέμμα. Ἐτριψα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸν

παρετήρησα καλῶς, μοὶ ἐφάνη δ' ὅτι διέκρινα εἰς τὸν ἄνδρα ἐκείνον τὸν Κωνσταντῖνον Μητσοτάκην.

Φαίνεται ὅτι εἶχον προσηλωθῇ μετὰ ἰδιαζούσης προσοχῆς εἰς ὃ σήμερον ἵστατο ὁ ἐπισκέπτης μου καὶ ὅτι ἐν ταύτῳ ἡ ὄψις μου εἶχεν ἀλλοιωθῇ ἐπαίσθητῶς. Ἐνεκα δὲ τούτου ὁ κ. Παπαντωνάκης μὲ ἠρώτησε τί βλέπω καὶ τί μοὶ συμβαίνει.

Μόλις ἤρχισα νὰ δίδω ἐξηγήσεις τοῦ φαινομένου ἀντελήφθην ὅτι ἤρχισε νὰ ὑποχωρῇ καὶ ὁ ἐπισκέπτης μου, μεταβαλλόμενος εἰς σκιάν, καὶ πρὶν ἢ προδῶσθαι τὸ μυστικὸν τῆς ἐπισκέψεώς του εἶχεν ἐξαφανισθῇ τέλει ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἔλαβε χώραν ἐντὸς δευτερολέπτων τῆς ὥρας. Τὴν ἐπαύριον πρωῒαν ἀφηγήθημεν τὸ μυστικὸν καὶ εἰς τὸν κ. Κωνσταντῖνον Φούμην, τὴν ἐσπέραν δὲ τῆς αὐτῆς ἡμέρας (τῆς ἐπαύριον τοῦ ὁράματος), περὶ λύχνων ἁψ' ἀνήγγειλεν ὁ τηλεγράφος εἰς τὸν ἐν Πλακοῦραις κ. Ἐλευθέριον Βενιζέλον, ὅτι ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Μητσοτάκης ἀπέθανεν. Καθὼς ἠδυνήθην νὰ ἐξακριβώσω μετὰ ταῦτα ἐν Ἀθήναις, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξηφανίζετο ἐν Πλακοῦραις τοῦ Ἀκρωτηρίου ἡ σκιά ἀπὸ τῶν ἐκπεπληγμένων ὀφθαλμῶν μου, τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στιγμὴν ἐξέπνευσεν ἐν Ἀθήναις ὁ δοῦλος Κωνσταντῖνος Μητσοτάκης.

Τί συνέβαινε ; Ἦτο ἐπισκέψας ἀποχαιρετιστὴς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαναστατῶν ἐκ μέρους ἀνδρός, ὅστις ζῶν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του, καὶ ἀποθνήσκων ἐθεώρησε καθῆκόν του ν' ἀποχαιρετίσῃ δι' ἔσχατον τοὺς συνεχίζοντας τὸ ἔργον του.

Ἐπῆρξεν ὁρατός ἐπισκέπτης διὰ τοὺς λοιποὺς συναδέλφους μας, ἀλλ' ἐγὼ οὐδένα ἔχω δισταγμὸν νὰ βεβαιώσω ὅτι μὰς ἐπεσκέψθη καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέπνευσεν ἐν Ἀθήναις.

Ἦδὴ ἐναπολείπεται τὸ ἐρώτημα : Πῶς συνέβη ἀνὴρ ἐκπνέων ἐν Ἀθήναις, νὰ γίνῃ ὁρατός ταυτοχρόνως ἐν Κρήτῃ, διὰ μέσου θαλάσσης καὶ ὁρέων ; Ἡ ἀπάντησις ἐναποκειται εἰς τὴν ἐπιστήμην, ὅταν προϊόντος τοῦ χρόνου δυνηθῇ νὰ δώσῃ ἐξηγήσιν εἰς τὰ προβλήματα τῆς σήμερον.

Παῖς ἐστὶ ὢν πολλάκις ἤκουσα χωρικοὺς ἀφηγοιμένους παρόμοια φαινόμενα τηλεπαθείας. Τότε ἐφοδοῦμην καὶ μόνον πρὸ τῆς ἀφηγήσεώς των. Μετέπειτα ἀνδρωθεὶς καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐμπιστοθεὶς ἰδεὼν, ἐφερόμην δυσπίστως πρὸς τὰς ἀφηγήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας καὶ μᾶλλον ἐπίστευόν ὅτι ἦσαν ἀποτελέσματα νοσούσης φαντασίας καὶ συμπεράσματα δεισιδαιμονος ἀνατροπῆς.

Μετὰ τὸ ἐκτεθῆν ὅμως ἀνόμενον ἐπέσθην ἀδιασείδτως ὅτι πάντως κάτι συμβαίνει, τὸ ὅποιον εἶναι μὲν ἀνεξήγητον σήμερον, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ ἀκάματος καὶ ἀκοίμητος ἐπιστήμη θὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὰ φαινόμενα ταῦτα ἴσως εὐκρινέστερον τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν καὶ τῶν δεικτῶν τοῦ ὁρολογίου μας.

Τὸ γενικὸν συμπέρασμα τὸ ὅποιον ἐξήγαγον ἐκ τοῦ ὁράματος τούτου εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μόνον σὰρξ καὶ ὀστά καὶ νεῖρα, ἀλλ' ἔχει καὶ τι τὸ αὐλόν, τὸ ψεῖρον, τὸ ἀκοίμητον, τὸ ἀσύλληπτον, τὸ ἀνεξήγητον, τὸ ὅποιον μοὶ δίδει τὸ ἐνδόξιμον νὰ πιστεύω τυφλῶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι δημιουργημὰ συντρεχουσῶν φυσικῶν δυνάμεων, αὐτομάτως φερομένων, ἀλλὰ τῆς λελογισμένης ὑπερτάτης δυνάμεως, ἥτις ὑπῆρξε πρὸ ἀμνημονεύτου καὶ βαίνει σταθερῶς πρὸς τὸ ἀχνεῖς μέλλον, δι' ἧς ἐδόθη ὁ λογισμὸς εἰς τὴν φύσιν καὶ πρὸ τῆς ὁποίας πᾶς τις ὀφείλει νὰ κλίνη ταπεινῶς τὸ γόνυ, διότι αὐτὸς, ὁ λογισμὸς, εἶναι ὁ ἀνεξερεύνητος Θεός.

Ἐν Χανίοις τῇ 4 Μαΐου 1901.

Δέξασθε κλπ.

Ὁ φίλος σας

Ἀντ. Κατζίουράκης, δικηγόρος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΩΤΕΡΑ

Ἐν Κνωσῶ. Κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον προήλθον εἰς φῶς πλὴν ἄλλων τὰ ἑξῆς :

1) Πέντε *προχοίδες* μὲ στόμα τρίλοβον καὶ μίαν λαβὴν καὶ μὲ μικρὰ φύματα πρὸς κόσμον ἐπὶ τῆς λαβῆς καὶ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 2) Πολλὰ *ἀγγεῖα* πῆλιν μετὰ καλυμμάτων, ἐντελῶς ὅμοια τὸ σχῆμα πρὸς τὰς σημερινὰς γλάστρας, προσπεφυκότα ἀνὰ δύο ἐπὶ μιᾷς πηλίνης βάσεως, καὶ φέροντα ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ ἐπὶ τῶν καλυμμάτων πολλὰς ὁπὰς. 2—3 ζεύγη εἶναι ἀκέραια, ἦσαν δὲ προφανῶς *θυμιατήρια*. 3) Μία τοιχογραφία παριστῶσα *μεγάλην προσωπογραφίαν βασιλέως*, ἐξ ἧς σώζεται α') τὸ *στέμμα*, οὗ τὰ κοσμήματα εἶναι ἀνάγλυφα χαμηλὰ ἄνθη κρίνου, εἰς ἀκριβῶς εἶναι καὶ τὰ κοσμήματα τῶν σημερινῶν βασιλικῶν στεμμάτων. β') τὸ ἕτερον οὖς καὶ μέρος τῆς ὑπὲρ τὸ μέτωπον κόμης τοῦ φέροντος τὸ στέμμα· γ') καὶ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, ἥτοι τὸ ἕτερον σκέλος ἀπὸ τοῦ γλουτοῦ μέχρι ἀνωθεν τῶν σφυρῶν, ὁ ἕτερος *βραχίον* ὁλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὤμου, καμπύμενος εἰς τὸν ἀγκῶνα ἰσχυρῶς, ἡ δ' ἄκρα χεὶρ κλειστή οὕσα στηρίζεται ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰς οὗ τὸ σωζόμενον μέρος φαίνονται *κρίκοι* τινὲς ἀλύσειος κοσμηματικῆς πιστάνοντες καὶ οὗτοι ἄνθη κρίνου ἐρυθρῷ χρώματι γεγραμμένα. 4) Πρωτοφανῆς διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς *ἐνεπίγραφος πιλὴρ* *πιρακίς* (ὕψ. 0,37 μ., πλ. 0,17) φέρουσα 24 σειρὰς γραμμάτων. 5) *Γαλόπετρα* φακροειδῆς φέρουσα ἐγγεγλυμμένην ἐπὶ τῆς ἐτέρας ἐπιφανείας τετράπουν ζῶον καὶ πτηνὸν θαλάσσιον.

Ἐν Φαιστῷ ἀνευρέθησαν 10 *πέλεκεις* ἐξ ὀρείχαλκου ἔχοντες ὅλοι ὁμοῦ βάρους δέκα ὀκάδων περίπου, τέσσαρα χρυσᾷ κοσμήματα, ἐν πῆλινον *ἀγαλμάτιον* γυναικῆς. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ἀνεφάνη *κλίμαξ* τῆς ὁποίας οἱ ἐκατέρωθεν τεῖχοι εἶναι κεχωματισμένοι.

Ἐν Σητεΐᾳ. Εἰς τὸ ἀνατολικώτατον ἄκρον τοῦ δήμου Ἰτάνου Σητείας παρὰ τὸν ὄρμον Ζάκρου ἤρχισεν ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἡ ἀνασκαφὴ ἀρχαιοτάτης πόλεως, ἧς τὸ ὄνομα μένει εἰσέτι ἀγνωστον, ὑπὸ τὸν Ἀγγλὸν ἀρχαιολόγον κ. Hogarth.

Ἡ πόλις αὕτη, ὡς εἰκάξει ὁ κ. Hogarth, κατωκεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ ἀλίσων· καὶ πιθανόν διότι δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸς πεδινὸς χώρος πρὸς καλλιέργειαν γαιῶν. Εἶναι μικρὰ κοιλὰς περιβαλλομένη πανταχόθεν ὑπὸ ἀπετόμων βράχων καὶ μόνον πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ἀπλευμένη καὶ σχηματίζουσα μικρὰν πεδιάδα.

Πρὸ τινων ἐτῶν οἱ χωρικοὶ σκάπτοντες πλησίον μικροῦ ναοῦ, ἀνεκάλυψαν ὁπὴν προχωροῦσαν ἐντὸς τῆς γῆς. Εἰς ὀλίγον βάθος εὗρον πλεῖστα πῆλινα χρωματιστὰ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα, ἀγνωστοῦς τὴν ἀξίαν των, ἔθραυσαν. Τὴν ὁπὴν ταύτην, ἥτις δὲν εἶναι φυσικὴ ἀλλὰ τεχνητή, ἀνέσκαψε μέχρι πυθμένος εἰς βάθος 5 μέτρων ὁ κ. Hogarth, καὶ εὗρε μέγα πληθος ἀγγείων διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος κεχωμαμένων ποικίλοις χρώμασιν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν καλλιτεχνικώτατα. Τὰ πλεῖστα τούτων δυστυχῶς εὗ-

ρίσκονται τεθραυσμένα, ὀλίγα δὲ τὰ ἀκέραια. Τὰ ποικιλόχροα ταῦτα ἀγγεῖα ἀνήκουν εἰς Μηκυναϊκὴν ἐποχὴν· εὐρέθησαν δὲ καὶ ἕτερα ἀγγεῖα ἀτέχνως κατασκευασμένα ἄνευ χρωμάτων, ἀνήκοντα εἰς ἔτι ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν ὡς λέγει ὁ κ. Hogarth. Β. Α. τῆς ῥηθείσης ὁπῆς εἰς ἀπόστασιν 150 μέτρων ἐπὶ λόφου εὐρέθη λαμπρότατον οἰκοδόμημα πλινθοκτιστον, ἐσωτερικῶς μὲ πολλὰ στενώτατα διαμερίσματα. Μεγάλῃ θύρᾳ βλέπουσα πρὸς Ν. φέρει ἐντὸς τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐντὸς τῶν διαμερισμάτων τούτων ἀνευρέθησαν 96 πίθοι τεθραυσμένοι, μία βελὸν μήκου 0,10 μέτρου ἐκ κρατερώματος, μία γαλόπετρα ἐκ Μήλου, διάφορα ἀγγεῖα, 4 ξιφολόγχοι ἐκ κρατερώματος, μία λυγρία λίθινη, 2 ἀξίναι ἐκ κρατερώματος, 150 σφραγίδες πῆλιναι διαφόρων σχημάτων, φέρουσαι προτερὴν κυνὸς, δένδρου λέοντος καὶ ἄλλων ζώων. Ταῦτα, ὡς λέγει ὁ κ. Hogarth ἦσαν περιλαίμια κοσμήματα τῶν γυναικῶν.

Ὁ κ. Hogarth μένει λίαν εὐχαριστήμενος ἐκ τῶν εὐρημάτων τούτων. Προσπαθεῖ τῶρα νὰ εὕρῃ τὸ νεκροταφεῖον, ἐξ οὗ νὰ δυνηθῇ νὰ εὕρῃ ἐπιγραφὴν φανεροῦσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Α' Κυριακὴ τῶν Ἀγίων Πάντων

Ματθ. ι' 32—38 καὶ ιθ' 27—30

Πᾶς ὅστις ὁμολογήσῃ (ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ) ἐν ἐμοί, περὶ ἐμοῦ, ὅτι δηλ. εἰμι διδάσκαλος καὶ Σωτὴρ μου, ἔμπροσθεν τῶ ἀνθρώπων, τῶν ἀπίστων καὶ ἁσέβων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἡ ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ συνεπάγεται κινδύνους. Ὁμολογήσω κἀγὼ (ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει) ἐν αὐτῷ, περὶ αὐτοῦ, ὅτι δηλ. εἶναι ἀληθὴς μαθητὴς μου. Καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ὅστις ἐκ τῶν μαθητῶν μου δὲν ἀποφασίσει νὰ νεκρώσῃ τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ κτλ. Ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ἐν τῇ νῆα γενέσει τοῦ κόσμου, ἥτις θὰ λάβῃ χώραν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς κτίσεως ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀμαρτίας, ἥτοι κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν. Κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, κριταὶ καὶ καταδικασταὶ τῶν ὑποφύλων αὐτοῖς Ἰουδαίων, οἵτινες δὲν ἐπίστευαν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ πᾶς ὅς (πᾶς ἐν γένει ὁπαδὸς τοῦ Ἰησοῦ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν 12 Μαθητῶν του) ἀφῆκεν οἰκίαν (τὴν οἰκογένειαν, τοὺς οἰκίους αὐτοῦ), ἢ ἀδελφοὺς. Ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, προτιμήσας ἐμὲ ἀπὸ πάσης ἐν τῷ κόσμῳ σχέσεως, ἀντιστρατευομένης εἰς τὴν διδασκαλίαν μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει, ἥτοι εὐρήσει τοὺς ἀληθεῖς συγγενεῖς ἐν τῷ Θεῷ, ἐν τοῖς ἀγγέλοις καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τὴν ἀληθινὴν πατρίδα, τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ (πολλοὶ) ἔσχατοι πρῶτοι. Πολλοὶ τῶν πιστῶν πρῶτοι ὄντες κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰς Χριστὸν προσελύσεως αὐτῶν ἢ κατὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν θέσιν ἔσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἔσχατοι ἥτοι ὡς οἱ μεταγενέστεροι ἢ μικρότεροι χριστιανοί, καὶ τὰνὰπαλιν πολλοὶ τῶν χριστιανῶν ἔσχατοι ὄντες ἐν τῷ κόσμῳ ἔσονται ὡς οἱ πρῶτοι ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οὐδεμιᾶς διακρίσεως ὑπαρχούσης παρὰ τῷ Θεῷ μετὰ τὴν προτεραιότητα· ἐν τῇ πίστει ἢ κοινωνικῇς ὑπεροχῇς ἢ οἰκογενειακῇς εὐγενείας.

ΘΕΜΑ.— Ποῖοι εἶναι ἀξιοὶ τοῦ Ἰνδοῦ.— Ἡ πίστις ἡ θεωρητικὴ, ἡ περιοριζομένη ἀπλῶς εἰς τὴν παραδόχην τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν χωρὶς νὰ προβάλῃ καὶ εἰς ἔργα αὐταπαρνήσεως, δὲν εἶναι ἡ συνιστώσα τοῦς

ἀξίους μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ. Ἀξιοὶ τοῦ Ἰησοῦ ὁπαδοὶ εἶναι οἱ συνδυάζοντες τὴν πίστιν αὐτῶν μετὰ τὴν θυσίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ α') ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως τοῦ Ἰησοῦ ἐνὸς τῶν ἀπίστων καὶ ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων, οἵτινες διὰ τοῦτο κακοποιοῦσι τοὺς πιστοὺς (Μάρτυρες, ὁμολογηταί· β') ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῶν οἰκείων, ἀπαιτούντων παρὰ τῶν τέκνων αὐτῶν τι ἐναντίον τῆς πίστεως ἢ τῆς ἠθικῆς ἢ τῆς δικαιοσύνης ἢ τοῦ καθήκοντος ἢ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης (πρῶτοι χριστιανοί, τέκνα ἐκδιωχθέντα ἢ ἀποκληρωθέντα, ὡς μὴ θελήσαντα νὰ ἀκολουθήσωσι τὰς κακὰς συμβουλὰς τῶν γονέων των)· γ') ἡ μίμησις τοῦ Ἰησοῦ διὰ τῆς νεκρώσεως τῶν οἰκείων παθῶν καὶ τῆς διακονίας τοῦ πλησίον (οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἄγιοι, οἱ καλοὶ χριστιανοί)· δ') ἡ παράδειψις τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων χάριν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰησοῦ (Ἀπόστολοι, κήρυκες, κληρικοὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἔργα τῆς διακονίας των). Οἱ τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἄξιοι τοῦ Ἰησοῦ, ἥτοι οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν, καὶ τὴν πίστιν αὐτῶν δεικνύοντες δι' ἔργων πλήρους ἀφοσιώσεως καὶ θυσιῶν.

Ἄς πράττωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς μᾶλλον κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ ἢ κατὰ τὰς ἰδίας ἡμῶν ἐπιθυμίας, κατὰ τὴν ἰδίαν ἄνεσιν ἢ κατὰ τὰς κακὰς τυχόν συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας τῶν οἰκείων καὶ φίλων ἡμῶν, διότι ὑπέρτερον πρόσκωπον ὡς πρὸς ἡμᾶς καὶ ὑψηλότερον ἀγαθὸν δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἀρχιμ. Χρ. Τδεπετάκης
Διευθυντῆς τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Α'—Διδασκαλικὸν συνέδριον τῶν Νομῶν Χανίων καὶ Σφακίων

(Ἰδε ἀριθ. 5)

Συνεδρία γ', 6 Ἀπριλίου, Παρασκευῇ

Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν ὁ Πρόεδρος ἀναγινώσκει τὰς τηλεγραφικὰς ἀπαντήσεις τῶν ἐν Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῃ συνεδριάζόντων συναδέλφων, ἐχούσας ὡδε: Χελιουδάκην Ἐπιθεωρητὴν Χανία.—Ἀντιχαιρετίζω συνεργάτας πνευματικοῦ ἀγῶνος ἐν ὀνόματι διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν Νομοῦ Ρεθύμνης εὐχόμενος τέλεσιν προσεχούς Συνεδρίου ὑπὸ ἱερὰν Παλλάδος ἀκρόπολιν.
—Γενεράλις.

2) Πρόεδρον Διδασκαλικοῦ Συνεδρίου. Χανία.—Εὐχαριστοῦντες ἀντιχαιρετίζομεν θερμῶς πάντας ὑμᾶς διδασκαλικά συνέδρια ἔστωσαν ἐπ' ἀγαθῷ φίλης πατρίδος.—Πρόεδρος Διδασκαλ. Συνεδρίου Ἡρακλείου Παλιεράκης.

Κατόπιν ἀρχεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος:

«Πῶς πλουτίζεται τὸ λεξιλόγιον τοῦ μαθητοῦ»;

Ὁ κ. Χελιουδάκης, πρόεδρος, εἰσήγησιν ποιούμενος εἰς τὸ θέμα τοῦτο λέγει ὅτι: ὅπως ἵνα οἰκοδομήσῃ τις δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην λίθων, ξυλείας, σιδήρου κλπ. ὁμοίως ὅμως καὶ διὰ νὰ γράψῃ δὲν ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ τοὺς κανόνας τῆς συντάξεως, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκην ἰδεῶν καὶ λέξεων. Καὶ πῶς μὲν ὁ μαθητὴς ἀποκτᾷ τὰς ἰδέας, δὲν θὰ ἐξετάσωμεν σήμερον· ἀλλὰ πῶς θὰ προμηθεύσωμεν εἰς αὐτὸν τὸ ὕλικόν τῶν λέξεων οὗ ἔχει ἀνάγκην διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἰδέας του, τοῦτο παρακαλῶ τὸ Συνέδριον νὰ ἐξετάσῃ, διότι παρετήρησα ὅτι εἰς τὰ πλεῖστα σχολεῖα δὲν γίνεται συστηματικὴ ἐργασία πρὸς τοῦτο.

Ι. Βαγιάκης. Τὸ λεξιλόγιον τοῦ μαθητοῦ πλουτίζεται καὶ διὰ τῶν ἄλλων μὲν μαθημάτων, πρὸ πάντων ὅμως διὰ τοῦ μαθήματος τῆς πραγματογνωσίας· αἱ ἐκάστοτε μανθανόμεναι νέαι λέξεις πρέπει δι' ἐπανειλημμένων ἀσκήσεων νὰ γίνωνται κτήμα τοῦ μαθητοῦ, δύνανται δὲ καὶ νὰ γράφωσιν αὐτὰς οἱ μαθηταὶ ἐν ἰδίοις τετραδίοις, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις.—Μ. Ζολινδάκης. Ἀναγκαῖον εἶναι ἕκαστος μαθητὴς νὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ τετράδιον εἰς ὃ νὰ σημειῖ τὰς νέας λέξεις, ὡς ἐκάστοτε μανθάνει καὶ ἂν γράφῃ ἢ ὁμιλῶν πρέπει νὰ μεταχειρίζεται· τοῦτο δὲ δύναται νὰ γίνεταί κυρίως εἰς τὸ μάθημα τῆς γραμματικῆς, πραγματογνωσίας καὶ ἀναγνωσεως.—Ν. Γυπαράκης. Νομίζω ὅτι εἶναι ἀδύνατον εὐθὺς ἀπὸ τοῦ α' ἔτους νὰ γράφωσιν οἱ μαθηταὶ τὰς διδασκείσας λέξεις.—Ὁ κ. Καλογιαννίδης διδάσκαλος ἐν Βάμῳ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ κ. Γυπαράκη, ἀλλ' ὁ Πρόεδρος ἀναγινώσκει τὸ σχετικὸν τοῦ ἀναλ. προγράμματος μέρος καθ' ὃ ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τῆς φοιτήσεως πρέπει νὰ γράφῃ ὁ μαθητὴς· βεβαίως δὲ καὶ ὁ κ. Πιμπλάκης ὅτι ὡς ἐκ πείρας γινώσκει, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν δύναται ὁ μαθητὴς νὰ γράφῃ τὰς λέξεις τὰς ὁποίας μανθάνει.—Ὁ κ. Γυπαράκης ἐρωτᾷ ποῖαν γλῶσσαν πρέπει νὰ μεταχειρίζεται ὁ μαθητὴς ἐν τῷ σχολεῖν.—Κ. Χελιουδάκης, πρόεδρος: ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἐκφράζῃ τὰ διανοήματά του εἰς τὴν γλῶσσαν γνωρίζει, ὁ δὲ διδάσκαλος σὺν τῷ χρόνῳ προβαίνει διορθῶν τὸ λεκτικὸν τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς γραφομένης γλώσσης· ἐξακολουθῶν δ' ὁ Πρόεδρος λέγει ὅτι πᾶσαν νέαν λέξιν πρέπει νὰ γράφῃ εἰς τὸ τετράδιόν του ὁ μαθητὴς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς εἰς τὸ σχολεῖον φοιτήσεώς του, ὅχι ὅμως καὶ τὴν σημασίαν της. Πόσας ὅμως λέξεις πρέπει νὰ ἀπομνημονεύῃ καθ' ἐκάστην ὁ μαθητὴς;—Μετὰ τινα συζήτησιν ἐπὶ τούτου, ἥς μετέσχον οἱ κ. Γυπαράκης, Καλογιαννίδης καὶ Βαγιάκης, τὸ Συνέδριον συμφωνεῖ ὅτι μόνον 6 λέξεις δύναται ὁ μαθητὴς νὰ ἀπομνημονεύῃ καθ' ἐκάστην. Ἵνα δὲ εὐκόλως εὐρίσκη ἐν τῷ τετραδίῳ τὰς λέξεις ὧν ἐκάστοτε ἔχει ἀνάγκην, ὁ Ν. Πιμπλάκης προτείνει νὰ ἀναγράφωνται κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὀριζομένης ἰδίας σελίδος δι' ἕκαστον γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, ἐν ᾗ θὰ γράφωνται αἱ ἀπὸ τούτων ἀρχόμεναι λέξεις· ὁ δὲ Κ. Χελιουδάκης, πρόεδρος, συνιστᾷ τὴν ἀνάγκην καὶ ἄλλου τετραδίου πρὸς συστηματικὴν κατάταξιν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ γραφομένων λέξεων. Ἀλλ' ἐκ τίνος μαθήματος θὰ ἐκλέγωνται αἱ ἀπομνημονευτέαι λέξεις; συμφωνοῦσι πάντες ὅτι κυρίως μὲν ἐκ τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων μαθημάτων δύναται νὰ λαμβάνωνται, ὅταν ὁ διδάσκαλος εἶναι εἰς ὅπως εἰς τὰ μονοτάξια σχολεῖα. Τὴν κατὰ οἰκογενείας ὅμως συστηματικὴν κατάταξιν τῶν λέξεων τὸ συνέδριον θεωρεῖ ὠφέλιμον μὲν ἀλλὰ πολὺ δύσκολον, ἐνῷ ὁ Πρόεδρος τονίζει ἰσχυρῶς ὅτι ὅχι μόνον ὠφελιμωτάτη ἀλλὰ καὶ τερπνοτάτη θέλει ἀποβῇ βαθμηδὸν ἡ ἐργασία αὕτη. Τὰ εἰρημένα ἀνακεφαλαίων ὁ πρόεδρος λέγει τάδε ὡς πῶς τῆς ὅλης συζητήσεως:

«Τὸ λεξιλόγιον τοῦ μαθητοῦ πλουτίζεται διὰ τῆς

καθ' ἐκάστην ἡμέραν μεταδόσεως νέων λέξεων, αἱτινες ἢ παριστῶσι νέας ἐννοίας, ἀγνώστους μέχρι τοῦδε εἰς τοὺς μαθητάς, ἢ ἀντικαθιστῶσι λέξεις ξενικάς· ἡ ἐργασία δ' αὕτη θὰ ἐκτελεῖται ὡς ἐξῆς: ὁ μαθητὴς θὰ ἔχη τετράδιον ἐν ᾧ θὰ καταχωρίζῃ κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν 6 περίπου ἀγνώστους λέξεις καθ' ἐκάστην, λαμβανόμενας ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἢ ἐκ τοῦ μαθήματος τῆς πραγματογνωσίας, ἐν αἷς τάξεσι διδάσκεται. Ταύτας θὰ ἀπομνημονεύῃ ὁ μαθητὴς καὶ θὰ λέγῃ ἀπὸ στήθους ἐξεταζόμενος τὴν ἐπομένην. Ἡ τοιαύτη ἀπομνημόνευσις θὰ ἀρχηται μάλιστα ἀπὸ τοῦ β' ἐξαμήνου τοῦ α' ἔτους τῆς φοιτήσεως, ὅτε ὁ μαθητὴς θὰ ἔχη ἥδη τὴν ἱκανότητα νὰ ἀντιγράφῃ ἐν τῷ τετραδίῳ του λέξεις ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἢ ἐκ τοῦ μελανοπίνικος. Τὰς οὕτω καταχωρισμένας λέξεις θὰ ἐπαναλαμβάνωσιν οἱ μαθηταὶ ἀπὸ κειροῦ εἰς καιρὸν σταματῶντες εἰς ἐκείνας, ὧν τὴν σημασίαν δὲν ἔχουσιν ἀκόμη ἐννοῆσαι καλῶς, θὰ μεταχειρίζονται δὲ ταύτας καὶ κατὰ τὰς γλωσσικὰς ἀσκήσεις.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον τετράδιον ἐν ᾧ θὰ ἀναγράφονται κατὰ συστήματα (κατ' οἰκογενείας) αἱ λέξεις αἱ ἐκφράζουσαι περίπου τὴν αὐτὴν ἐννοίαν, ὅπερ συνιστᾷ ὁ κ. Πρόεδρος ὡς ἀναγκαῖον καὶ χρησιμὸν διὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις, τὸ Συνέδριον θεωρεῖ μὲν τὸ πρᾶγμα ὀρθὸν καὶ ὠφέλιμον, ἀλλὰ καὶ πολὺ δύσκολον καὶ προτείνει νὰ γίνωσιν ἀπόπειραι, ὧν τὰ ἀποτελέσματα νὰ ἀνακοινωθῶσιν εἰς τὸ προσεχὲς συνέδριον.

Γίνονται ἔπειτα ὑποδειγματικαὶ διδασκαλῖαι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ εὐρίσκωνται αἱ ἀπομνημονευτέαι λέξεις καὶ περατοῦνται ἡ ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος συζητήσεις.

Συνεδρία δ', Σάββατον

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πάντων τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν παρισταμένων ὁ Γ. Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἐκπαιδεύσεως κ. Ι. Περδικάρης ὡμίλησε περὶ τῆς ἐν τῇ Ἐκπαιδεύσει ἐνότητος, εἰπὼν τοιαύδε περίπου: Μεθ' ὅλας τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὰς δαπάνας εἰς ἃς χάριν τοῦ Συνεδρίου ὑπεβλήθητε, εἰμαι βέβαιος ὅτι πλὴν τῶν ἄλλων ὠφελειῶν ἀφοῦ συνητηθήτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ δύο Νομῶν διδάσκαλοι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ σας ἐπανερχόμενοι νῦν εἰς τὰς ἐστίας σας ἀποκομίζετε τὸ ἥδὺ συναίσθημα ὅτι δὲν εἶναι ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν μεμονωμένος, ἀλλὰ συναποτελεῖτε ἐν ὅλῳ πρὸς τὸν κοινὸν σκοπὸν τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐργαζόμενοι· ὅτε δὲ ἀντηλλάσσετε τὸν διὰ τοῦ τηλεγράφου χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς εἰς τὰ λοιπὰ τῆς νήσου κέντρα ταῦτοχρόνως συνεδριάζοντας συναδέλφους, ἡσθάνετο ἕκαστος ἑαυτὸν συνανήκοντα εἰς τὸν ὅλον κλάδον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων οἷς ἡ Πατρίς ἔχει ἀναθέσει τὸ σοβαρὸν ἔργον τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς νέας γενεᾶς. Ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, ἡ σοβαρότης τοῦ ἔργου, ἐπιβάλλει εἰς τὸν διδασκαλικὸν κόσμον στενὸν σύνδεσμον, κοινὴν συνεργασίαν καὶ ἀμύλλαν. Ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπάρξῃ κατὰ τὸ παρελθόν ὅτε ἡ κρατοῦσα Κυβέρνησις εἶχε συμφέρον νὰ κρατῇ τὴν διάνοιαν κεκλεισμένην ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας,

ἔφερε μετὰ τοσούτων ἄλλων ἢ πολὺτιμος Ἐλευθερία «δι' ἧς ἠρθῆσαν τὰ παρεμβεβλημένα μεσότοιχα καὶ ἡδυνήθημεν νὰ τείνωμεν ἀλλήλοις ἀδελφικὴν χεῖρα εἰς σύνδεσμον ἐνότητος ἀπὸ τοῦ ἐνός μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Κρήτης. Εὐλογημένη ἡ μνήμη τῶν γενναίων πατριωτῶν οἵτινες διὰ τοῦ αἱματός των ἐπότισαν τῆς Ἐλευθερίας τὸ δένδρον ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νῦν ἀσφαλέστερον νὰ βαίνωμεν εἰς τὴν πρόδον καὶ τὸν πολιτισμὸν». Σήμερον εἶναι δυνατόν πανταχοῦ νὰ ἐφαρμόζωνται τὰ αὐτὰ προγράμματα διδασκαλίας καὶ πάντα τὰ μέτρα τὰ ὑπὸ ἐνός ἐκάστου διδασκάλου λαμβανόμενα νὰ ἀπορρέωσιν ἐκ τῶν αὐτῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν. Τοῦ ὅλου σχολείου πρῶτατα ὁ Διευθυντὴς, οἱ διδάσκαλοι ἀποτελοῦσι Συλλόγους, συνεννοῦνται δὲ διὰ τῶν κατὰ Νομοὺς Συνεδρίων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Νομ. Ἐπιθεωρητοῦ, καὶ συγκροτοῦνται ἡ ὅλη ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει Ἱεραρχία διὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς καὶ τοὺς Διευθυντὰς τῶν Ἐκπαιδευτηρίων ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Συμβούλου. Τὸν σύνδεσμον τοῦτον ἂς καταστήσωμεν ἰσχυρότερον. Τὰ διδασκαλικά Συνέδρια εἰς συγκρότησιν τῶν ὁποίων μᾶς χρηργεῖν δικαίωμα οἱ ἐλεύθεροι θεσμοὶ τῆς Πατρίδος μας, ἂς περιέπωμεν ἐπιμελῶς ἀντλοῦντες ἐξ αὐτῶν νέας δυνάμεις πρὸς τὸ εὐγενὲς ἔργον ὅπερ ἔχει ἀνατεθῇ ἡμῖν. «Ἡ ἀγωγή εἶναι ὁ πολυτιμότερος τῆς ἀνθρωπότητος ἀδάμας· εἴθε νὰ μὴ ἀπολέσῃ εἰς χεῖράς μας τὴν οὐρανίαν λαμπρότητα ἣν ἔχει!».

Μετὰ ταῦτα ὁ ἐπὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως Σύμβουλος κ. Ν. Γιαμαλάκης ἀπεχαιρέτισε διὰ θερμῶν λόγων τοὺς συνηθροισμένους διδασκάλους: Συγχαίρω ὑμῖν, εἶπε, διὰ τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς προσήλθετε καὶ παρηκολουθήσατε τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου καὶ διὰ τὴν εὐπρέπειαν καὶ κοσμιότητα μεθ' ἧς διεξηγάγετε τὰς συζητήσεις σας· σεμνύνομαι ὅτι προΐσταμαι μεγάλου κλάδου ὑπαλλήλων οἵτινες τοιαύτην ἔχουσι συναίσθησιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων των. Καὶ σὰς βεβαιῶ ὅτι οὐδὲν θὰ παραλείπω δυνάμενον νὰ ἀνυψώσῃ τὸν διδασκαλικὸν κόσμον εἰς τὴν προσηκούσαν περιωπὴν. Σὰς ἀποχαιρετίζω, κύριοι διδάσκαλοι, εὐχόμενος εἰς τὸν Θεὸν νὰ σκέπῃ καὶ φρουρῇ ὑμᾶς ἐν τῷ δυσχερεστάτῳ ἀλλὰ καὶ εὐγενεστάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ ἔργῳ σας. Ζήτω ἡ Α. Β. Ὑψηλότης ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος!»

Εἶτα ὁ Νομάρχ. Ἐπιθεωρητὴς καὶ Πρόεδρος ἐκήρυξε τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου.

ΠΟΙΚΙΛΑ

ΚΡΗΤΗ

Πρὸς εἰσπραξίν χρημάτων ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου ἡ Διεύθυνσις τοῦ Γυμνασίου Χανίων ἔλαβε καὶ τὸ ἐξῆς λίαν ἐπιτυχὲς καὶ πρακτικὸν μέτρον: ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητάς ὅτι τὸν χάρτην τὸν ἀναγκαζοῦντα αὐτοῖς διὰ τοὺς καθ' ἐκάστην τριμηνίαν διαγωνισμοὺς καὶ διὰ τὰς ἐξετάσεις θὰ λαμβάνωσιν ἐκ τοῦ Γυμνασίου πληρώνοντες ἐκάστοτε οἱ μὲν τῶν κατωτέρων τάξεων 10 λεπτά, οἱ δὲ τῶν ἀνωτέρων 15, καὶ ὅτι τὸ ἐκ τῆς εἰσπράξεως ταύτης περίσσευμα θὰ συλλέγηται ὑπὲρ τοῦ

Ἐθνικοῦ Στόλου· ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι μόνον διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ εἰσπράττωνται ἐτησίως ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου ὄχι ὀλίγότεροι τῶν 100 δραχμῶν. Καλὸν θὰ ᾔτο ἂν καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια ἐφηρμοζον τὸ μέτρον τοῦτο ὅπερ συνδυάζει δύο σπουδαιότατα προτερήματα : νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ σχεδὸν καθόλου τοὺς εἰσφέροντας, καὶ νὰ εἶναι τ α κ τ ι κ ὁ ν καὶ ὄχι σπαρμαδικόν.

Κατὰ τὴν 1ην Μαΐου, καθιερωθεῖσαν ὡς ἑορτὴν τῶν ἀνθέων, ἐξέδραμον ἀπὸ πρωίας τὰ ὄχολα τῆς πόλεως μας εἰς διάφορα ἐξοχικὰ μέρη. Καὶ τὸ μὲν Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐξῆλθε μέχρι τῆς Μαλάξης, οἱ μαθηταὶ τοῦ Μουσουλμανικοῦ Σχολείου καὶ οἱ τῶν τριῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ Γυμνασίου μέχρι Μπουτσουναριῶν, καὶ οἱ τῶν 4 ἀνωτάτων τάξεων μέχρις Ἀλκικιανῶν.

Διὰ τὸ ἐξαιρετικόν τῆς ἡμέρας δὲν ἐγένετο διδασκαλία εἰ μὴ ὅπου τοῦτο ἦτο ἀπαραίτητον.

Καὶ εἰς μὲν τοὺς μαθητὰς τοῦ Χρ. Δημ. Σχολείου, ἀνεληθόντας ἐπὶ τῆς Μαλάξης, αὐτόπτης μάρτυς ἀφηγήθη τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλωσιν τοῦ Πύργου, εἰτα δ' ὁ κ. Ν. Πιμπλάκης διευθυντὴς συμπληρώσας ταῦτα ἐξέθηκεν ἐν συντόμῳ τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου πλήν τούτου δεικνύων περιέγραψε καλὸν νόμας τὰ σπουδαιότατα μέρη τοῦ λεκανοπεδίου τῶν Χανίων καὶ τῆς κοιλάδος τῶν Κεραμειῶν.

Οἱ εἰς Μπουτσουναρία μεταδάντες ἐψάλον διάφορα ἄσματα, ἐφαγον καὶ εἰτα ὑπὸ τοὺς ἥχους λύρας ἐχόρευσαν καὶ ἐφωτογραφήθησαν.

Εἰς δὲ τοὺς μαθητὰς τῶν 4 ἀνωτάτων τάξεων, κατὰ τὴν ὁδοὸν διὰ τοῦ Γεωργ. Σταθμοῦ Λειβαδιῶν ὁ κ. Κ. Παπαδάκης εἶπεν ὀλίγας λέξεις περὶ Γεωργίας καὶ Ἀγρονομίας καὶ περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν τοιούτων Σταθμῶν.

Κατὰ τὴν διάβασιν παρὰ τὸν πύργον τῆς Ἀγιάς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀλκικιανῶν ὠμίλησε περὶ τῶν ἐνταῦθα κατὰ τὰς διαφόρους ἐπαναστάσεις διαδραματισθέντων ὁ κ. Βαλάκης· κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ χωρίου, ἐν τῷ εἰρηπύῳ τῷ λεγομένῳ «Πύργῳ τοῦ Δαμολίνου» ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Κανταρολέου ὁ κ. Π. Ζολινδάκης· ἐν αὐτῷ δὲ τῷ χωρίῳ καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἑλλήνου ἀξιωματικοῦ Σαράτσογλου ὁ κ. Βαλάκης δι' ὀλίγων ἐνθουσιωδῶν λέξεων συνεκίνησε τοὺς ἐκδρομεῖς τῶν ὁποίων ἡ συγκίνησις ἀπεκορυφώθη ὅταν αἱ σάλλιγγες ἀνέκρουσαν πένθιμον ἐμβατήριον.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν βροχὴ λεπτὴ ἤρξατο νὰ πίπτῃ καὶ οἱ μὲν ἐν Μαλάξῃ κατέφυγον ἐπὶ τινα ὥραν εἰς τὸ σχολεῖον, οἱ δὲ ἐν Μπουτσουναρίῳ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἄλλα μέρη, οἱ δὲ ἐν Ἀλκικιανῶν οἵτινες εὐρίσκοντο εἰς τὴν ὥραιαν ἐπαναλὴν τοῦ κ. Ήσυχάκη ἦν λίαν φιλοφρόνως εἶχε παραχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς, ἐγευματίσαν ἐνταῦθα ἐψάλον διάφορα ἄσματα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ κ. Μπαμιέρου, ἐχόρευσαν καὶ εὐθύμουν ἐκτάκτως παρ' ὅλην τὴν ἀντίθεσιν τοῦ καιροῦ. Περὶ τὴν 3 μ. μ. ἀφού ἐκόπασεν ἡ βροχὴ ὀλίγον, ἤρξαντο ἐπιστρέφοντες οἱ μαθηταὶ τῶν διαφόρων σχολείων καὶ εἰσῆλθον φαιδροὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ χαίροντες διὰ τὴν λήξασαν ἐπὶ τέλους ἀνομβρίαν ἐν Κρήτῃ.

ΕΛΛΑΣ

Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κολοκοτρώνη. Πρὸ εἰκοσαετίας περίπου ὁ τότε δήμαρχος Ναυπλίας συνέλαβε τὴν γνώμην τῆς ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τῷ στρατάρχῃ Κολοκοτρώνῃ· ἐγκριθεῖσης δὲ τῆς γνώμης του ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως συνεστάθη ἐπιτροπεία, ἥτις συνέλεξε 45 χιλ. δραχμὰς καὶ προεκήρυξε διαγωνισμόν πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἀνδριάντος οὗ ἡ πανηγυρικὴ ἀποκαλύψις ἐγένετο τῇ 23 Ἀπριλίου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως ἐν Ναυπλίῳ. Ἡ τελετὴ διεξήχθη μεγαλοπρεπέστατα ἐν προφανεῖ συγκινήσει τοῦ παρι-

σταμένου ἀπείρου πλήθους. Ὑπὲρ τὰς 5,000 ξένων εἶχον συρρεύσει εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, ἐν τῷ λιμένι δὲ τῆς πόλεως ὄρμουν ὀκτὼ Ἑλληνικὰ πολεμικὰ καὶ ἐν Ἀγγλικόν. Ὁ Βασιλεὺς πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως ἐξεφώνησε πολλῆς σημασίας λόγον, εἰτα δὲ ἀπεκάλυψε τὸν ἀνδριάντα, ὃν ἔσταψε διὰ στεφάνου ἐκ φυσικῶν ἀνθέων ὁ ἑκατοντούτης συναγωνιστὴς αὐτοῦ Ἀπόστολος Μαυρογένης ἀντιδυνταγματάρχης. Κατὰ τὴν ἐσπέραν τὸ θέαμα τῆς καταφώτου πόλεως ἦτο μαγευτικώτατον. Τῇ ἐπομένῃ κολυμβητικοὶ ἀγῶνες διεξήχθησαν ἐπιτυχέστατα. Τὰ μέλη τοῦ κολυμβητικοῦ Συλλόγου Πειραιῶς μετὰ τοῦ προεδρείου εἶχον μεταβῆ εἰς Ναύπλιον καὶ διηύθυνον τὰ τῶν ἀγώνων.

Γεωργικὸν Συνέδριον εἶχε συγκληθῆ εἰς Ναύπλιον ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν ἀποκαλυπτηρίων. Προσκληθεῖς εἶχον ἀπευθυνθῇ πρὸς ἅπαντα τὰ ἐπίσημα πρόσωπα καὶ τοὺς πολιτευομένους, ὃν ὅμως οἱ πλείστοι δὲν παρέστησαν. Ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἐκηρύχθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τοῦ λόγου του εἶπεν· **ἐργασθεὶτε μὲ ὅλην τὴν προθυμίαν διὰ τὸ καλὸν τῆς γεωργίας καὶ τὴν πρόοδον αὐτῆς..... καὶ γνωρίζετε ὅτι ἡ γεωργία εἶναι ἡ βάσις τῆς προόδου καὶ τοῦ πλοῦτος παντὸς ἔθνους.**

Ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου. Ἐν Κερκύρᾳ τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου ἐγένετο ἐσπερὶς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ δραματικοῦ Συλλόγου συμπραττόντων ἐρασιτεχνῶν καὶ τῆς Φιλαρμονικῆς «Μαντζάρου» ὑπὲρ τοῦ ταμεῖου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου· συνελέχθησαν δὲ 1200 δραχμαί.

Ἡ παράστασις τοῦ Οἰδίποδος τυράννου τοῦ Σοφοκλέους ἦν ἐπεχείρησις ἡ πρὸς παράστασιν ἀρχαίων δραμάτων ἐταιρεία διεξήχθη λίαν ἐπιτυχῶς ἐν τῷ Δημοτικῷ θεάτρῳ. Πάντα τὰ θεωρεῖα εἶχον καταληφθῇ ὑπὸ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, ἡ πλατεῖα δὲ καὶ αἱ ἐξέδροι ἦσαν κατὰ μέστωι κόσμῳ τῶν γραμμάτων. Ὁ ὑποκριθεὶς τὸν Οἰδίποδα Πέτρος Λέων τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς κατεχειροκροτήθη ἐπανελημμένως· οἱ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου τῆς Πλάκας μετὰ τὴν παράστασιν προσήνεγκον αὐτῷ κάλαθον ἐκ φυσικῶν ἀνθέων.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Μέγα συνέδριον παιδαγωγικόν διοργανοῦται ἐν Γερμανίᾳ ἀνὰ πᾶσαν διετίαν ἐν τινι μεγαλοπόλει· τὸ τοῦ 1902 ἀπεφασίσθη νὰ γείνη ἐν Χερνίτς, θέματα δὲ πρὸς συζήτησιν ὠρίσθησαν τὰ ἑξῆς : 1) Σπουδαιότης τῆς τέχνης ἐν τῇ ἀγωγῇ. 2) Σπουδαιότης τῆς μαθήσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἠθικῆς προόδου τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους.

Παρακαλοῦνται θερμῶς **ὅσοι ἐκ τῶν διδασκάλων** καθυστέρουσιν ἐτι τὴν πρὸς ἡμᾶς ὀφειλὴν των, προσερχομένην ἀπὸ ἀξίαν τῶν σταλέντων αὐτοῖς κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος ἐντύπων ἐνδεικτικῶν σχολείων νὰ μᾶς ἐμβάσωσιν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος μηνὸς καὶ νὰ μᾶς δηλώσωσιν, ἐὰν θὰ λάβωσιν ἀνάγκην καὶ ἄλλων διὰ τὰς προσεχεῖς ἐξετάσεις, ὅπως τὰ ἀποστείλωμεν ἐγκαίρως.

Ἐν Χανίοις τῇ 14 Μαΐου 1901

(Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Ἡ Πρόοδος»)

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἤρξατο ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα ἐν Ἀθήναις πολλοῦ λόγου ἀξιον καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν ἢ «**Πινακοθήκη**». Ἐν τῷ 1ῳ ἀριθμῷ περιέχει πολλὰς ὥραιας φωτοτυπίας ἔργων ἐξόχων καλλιτεχνῶν, ἀρκετὰς φωτοζυγογραφίας, καὶ ποικίλην ὕλην. Συνδρομὴ ἐτησία ἐξωτερικοῦ ὁρ. χρ. 12.